

PEDAGOGIK MAHORAT

2
2022

PEDAGOGIK MAHORAT

Ilmiy-nazariy va metodik jurnal

2-son (2022-yil, aprel)

Jurnal 2001-yildan chiqa boshlagan

Buxoro – 2022

MUNDARIJA

PEDAGOGIKA VA PSIXOLOGIYA	7
Siddiq QAHHOROV, Shuhratjon TO‘RAYEV. Zamonaviy talablarga javob beradigan mutaxassislarini tayyorlashda mustaqil ta’limning o‘rni.....	7
Юлдуз АСАДОВА. Формирование эффективной системы методов самостоятельного обучения студентов на базе платформы - MOODLE	10
Rustam SARIYEV. Mutaxassislik fanlarini o‘qitishda integrativ texnologiyalar asosida axborot-uslubiy ta’minotni takomillashtirishning instrumental vositalari	15
Baxshullo UMAROV, Yashin NARZULLOYEV. Oliy o‘quv yurtida tarbiyaviy ishlarni tashkil etishda ijtimoiy faollikni oshirishning pedagogik asoslari	20
Zarina NASIMOVA. Modulli ta’lim tizimida pedagogik texnologiyalarni qo‘llash orqali ta’lim samaradorligini oshirish shartlari	25
Maftuna TOSHEVA. Bo‘lajak o‘qituvchilarning metodik kompetentligini rivojlantirish dolzarb pedagogik muammo sifatida	29
Сайёра ДЖАЛАЛОВА. Пути совершенствования лингвистической компетенции в обучении русскому языку как иностранному	34
Наргиз ДЖУМАЕВА. Формы знакомства в обучении русскому языку как иностранному	39
Qahramon QANDAHAROV. Talabalarda umummadaniy kompetentlikni rivojlantirishda elektron ta’lim muhitining ijtimoiy-pedagogik xususiyatlari	43
Chori XAYRULLAEV. Pedagog-shifokorning innovatsion faoliyati va uning tibbiy ta’limni yuksaltirishdagi ahamiyati	46
Zarnigor SADULLAYEVA. Bo‘lajak o‘qituvchilarni innovatsion pedagogik faoliyatiga tayyorlash texnologiyalarini takomillashtirish	49
Zarifaxon MAMATQULOVA. O‘qituvchilarda strategik fikr, pedagogik tafakkurni rivojlantirish texnologiyalari	52
Дилдора ИСРОИЛОВА. Информационно-технологические методы формирования межкультурной компетенции у студентов-инженеров на уровне магистратуры	56
Murod EGAMNAZAROV. Shaxsga yo‘naltirilgan o‘qitish texnologiyalari orqali talabalarining kommunikativ qobiliyatlarini rivojlantirish mexanizmlari	60
Dilnavoz MO‘MINOVA. Bo‘lajak “texnologiya” fani o‘qituvchisining muhim kasbiy sifatlarini shakllantirishda raqamli ta’lim muhitining ahamiyati	64
Abdumalik NURMAMATOV. “Kreativlik” va “ijod” tushunchalarining o‘zaro bog‘liqligi hamda kreativ va ijodiy fikrlovchilarning xosliklari	68
Gulbahor RAHIMOVA. O‘quvchilarni kasbga yo‘naltirishda axborot vositalari manbalaridan foydalanish imkoniyatlari	72
Saidakbar MUTALOV. Oliy ta’lim muassasalarida ijtimoiy faollik muhitini yaratish orqali talabalarda liderlik qobiliyatini rivojlantirish	75
Шахноз САМИЕВА, Рухсатой ШАМСУЛЛАЕВА. Подготовка студентов к духовно-просветительской деятельности как современная педагогическая проблема	80
Zamira KURBANIYAZOVA. Bo‘lajak o‘qituvchilarda ijtimoiy-pedagogik kompetentlikni rivojlantirishda obyektga doir pedagogik vaziyatlarning ahamiyati	85
Farhod MENGTO‘RAYEV, Zarnigor SHARIPOVA. Ta’limda kompyuter dasturiy vositalarining tutgan o‘rni	90
Murod XUSENOV, Lobar SHARIPOVA. Oliy ta’lim muassasalarida masofaviy ta’limni joriy qilish	94
Shirinboy OLIMOV, Yulduz SAIDOVA. Talabalarni ma’naviy tarbiyalash – pedagogik muammo sifatida	97
Maysara AXMEDOVA. “Al-jomi’ as- sahih” asarining yoshlar ta’lim -tarbiyasidagi o‘rni va uning jahon tillariga tarjimalari	100
Mashxura YULDASHEVA. Tibbiy pedagogik yo‘nalish talabalarida milliy an‘analar asosida bag‘rikenglikni rivojlantirish	104
Gullola RAXMONOVA. Talabalarda ma’naviy-axloqiy kompetensiyalarni rivojlantirishning mazmuni	107
Gulnoza BOBOQULOVA. Tarbiyasi og‘ir o‘quvchilarni tarbiyalashda oila, maktab, mahalla hamkorligi pedagogik muammo sifatida	110
MAKTABGACHA VA BOSHLANG‘ICH TA’LIM	113
Mavjuda NIGMATOVA. Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida tarbiyaviy tadbirlarni tashkil etishda texnologik yondashuv	113
Zilola KURBONOVA. Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida bolalarni maktab ta’limiga tayyorlashning asosiy mexanizmlari	119
Muxayyo ABDULLAYEVA, Feruza XALILOVA. Maktabgacha ta’lim tizimidagi islohotlar - O‘zbekiston kelajagining asosi	124
Xolboy IBRAGIMOV, Komila TODJIBAYEVA. Bo‘lajak tarbiyachi va boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarida inklyuziv kompetentlikni rivojlantirish ijtimoiy zarurat sifatida	127

Xulosa. Yuqorida keltirib o‘tilgan tavsiyalar o‘quvchilarni ijodkorlikka, tasavvurni rivojlantirishga, mantiqiy fikrlashga, g‘ayritabiiy narsalarni yaratish qobiliyatini shakllantirishga qaratilgan. Besh yoshdan o‘n ikki yoshgacha bo‘lgan bolalarni tarbiyalashga alohida e‘tibor qaratish lozim. Bu davrda olimlar aql-idrokni, ya‘ni majoziy fikrlash va tasavvurni rivojlantirish uchun eng maqbul yo‘l deb atashadi.

Adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni. O‘zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo‘yicha Harakatlar strategiyasi to‘g‘risida. PF-4947-son. 2017-yil 7-fevral. O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to‘plami, 2017-y., 6-son, 70-modda.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 7-maydagi PQ-4708-son qaroriga 1-ILOVA. – Toshkent, 2020 yil 7-may, PQ- 4708-son.
3. Батова А.А., Стойлова Л.П. Особенности развития пространственного мышления в младшем школьном возрасте. Педагогическое образование 2021. Том 2. №2 4 б.
4. Hashimov K., Nishonova S. Pedagogika tarixi. –Toshkent: “Alisher Navoiy nomidagi O‘zbekiston Milliy kutubxonasi” nashriyoti, 2005. 90-96 b.
5. Nishanova Z., Alimova G. Bolalar psixologiyasi va uni o‘qitish metodikasi. –Toshkent: “O‘zbekiston yozavchilar uyushmasi adabiyot jamg‘armasi” nashriyoti, 2006. - 58 b.
6. David Fuys, Dorothy Geddes and Rosamond Tischler Brooklyn College (2013). The Van Hiele Model of Thinking in Geometry among Adolescents National Council of Teachers of Mathematics Accessed: 03/11/2013 19:54 <http://www.jstor.org/page/info/about/policies/terms.jsp>
7. So‘fiboyeva G. Developing imagination about space of primary school students in the learning process . International scientific and current research conferences. “Pedagogy and modern education: tradition, experience and innovation” Hawaii USA. Doi - <https://doi.org/10.37547/iscrc-intconf15> 30-11-2021.5-p.
8. Alisher Navoiy. Hayrat ul-abror. –Toshkent: “Yangi asr avlodi”, 2009. 34-bet.
9. Roza Leikin.(2016) What Is Special About the Brain Activity of Mathematically Gifted Adolescents? Advances in Mathematics Education. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-38840-3_11
10. So‘fiboyeva G. Boshlang‘ich sinflarda geometrik materiallarni o‘qitishda yangi imkoniyatlar. Ta‘lim tizimida innovatsiya, integratsiya va yangi texnologiyalar VI Respublika ilmiy-amaliy anjumani materiallari. -Namangan, 26-aprel 2021. 37-40 b.
11. Carr M., Alexee N., Wang L., Bamed N., Horan E. and Reed A. (2018), The Development of Spatial Skills in Elementary School Students. Child Dev, 89: 446-460 p. <https://doi.org/10.1111/cdev.12753>
12. Swoboda E., Vighi P. Early Geometrical Thinking in the Environment of Patterns, Mosaics and Isometries. <http://www.springer.com/series/14352> ICME 13 Hamburg 2016.4-5 p.

Nodirabegim RAJABOVA

Buxoro davlat universiteti

boshlang'ich ta'lim metodikasi

kafedra o'qituvchisi

BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHILARINING TADQIQOTCHILIK KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH

Har qanday ilmiy tadqiqot - bu maxsus tashkil etilgan bilish jarayoni bo'lib, unda voqelik haqidagi nazariy bilimlar o'rganiladi, o'zlashtiriladi va tizimlashtiriladi. Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida tadqiqotchilik ko'nikmalarini shakllantirishga bir qancha omillar ta'sir ko'rsatadi. Ta'sir etuvchi omillardan biri axborot bilan ta'minlash va uni maqsadli pedagogik boshqarish bilan bog'liq. Har qanday tadqiqot jarayoni bir necha bosqichlardan iborat: muammoning yechimiga erishishning umumiy yo'nalishini belgilovchi konsepsiyani aniqlash; vaziyatni aniqlash va muammoni hal qilish uchun ma'lumot to'plash; muammoni hal qilish usulini tanlash va uni sinab ko'ring. Maqolada shu haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar: ilmiy tadqiqot, ijodiy-yaratuvchanlik, qobiliyat, pedagogik va psixologik bilimlar, axborot ta'minoti.

Любое научное исследование есть специально организованный процесс познания, в котором теоретические знания о действительности изучаются, усваиваются и систематизируются. На формирование исследовательских навыков у будущих учителей начальных классов влияет несколько факторов. один из влияющих факторов связан с предоставлением информации и ее целенаправленным педагогическим управлением. Любой исследовательский процесс состоит из нескольких этапов: определение концепции, определяющей общее направление достижения решения проблемы; сбор информации для определения состояния и решения проблемы; выбрать метод решения проблемы и протестировать его.

Any scientific research is a specially organized process of cognition, in which theoretical knowledge about reality is studied, assimilated and systematized. Several factors influence the development of research skills in future primary school teachers. one of the influencing factors is related to the provision of information and its purposeful pedagogical management. Any research process consists of several stages: defining a concept that defines the overall direction of achieving a problem solution; collection of information to determine the condition and solution of the problem; select a problem-solving method and test it.

Key words: scientific research, creativity, ability, pedagogical and psychological knowledge, information support.

Kirish. Oliy ta'limni 2030-yilgacha rivojlantirish Konsepsiyasida bo'lajak mutaxassislarining o'z yo'nalishlarida tadqiqotchilik ko'nikma va malakalarga ega bo'lishi oliy ta'limni rivojlantirishning strategik vazifalari qatorida keltirilgan [1]. Dunyoning xalqaro ilmiy markazlarida maktab o'quvchilarining ijodkorlik, ijodiy-yaratuvchanlik, texnik loyihalashga tayyorlash mexanizmlari, tadqiqotchilik faoliyati, umumilmiy bilimlar tizimini shakllantirish texnologiyalari, tadqiqotchilik ko'nikmalarini shakllanish xususiyatlari, o'quv-tadqiqotchilik faoliyatining o'sish imkoniyatlariga oid ilmiy izlanishlar olib borilmoqda [2].

Asosiy qism. Oliy ta'lim tashkilotlarining o'quv jarayoniga qo'yilgan talab ta'lim oluvchilarning zarur ko'nikma, kompetensiyalarini shakllantirishga sharoitlar yaratib berishga yo'naltirilgan bo'lishi kerak. Chunki, o'qituvchi o'z mutaxassisligi bo'yicha chuqur va puxta ilmiy bilimlarga asoslanib o'quv jarayoniga kirishar ekan, pedagogik va psixologik bilimlarni ham mukammal bilishi, jarayonga ijodiy yondashishi, faoliyatini tadqiqotlar ko'rinishida olib borishi lozim. Oliy ta'lim tashkilotlarida olib boriladigan tadqiqotlar ilmiy tadqiqotlar hisoblanib, ilmiy tadqiqotga berilgan ta'riflarni aniqlashtirib olish lozim. "Ilmiy tadqiqot – yangi bilimlar va nazariyalarni aniqlash jarayoni" [3].

"Har qanday ilmiy tadqiqot bu – bilishning maxsus tashkil qilingan jarayoni bo'lib, unda voqelik haqidagi nazariy bilimlar o'rganiladi, o'zlashtiriladi va tizimga solinadi" [4].

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida tadqiqotchilik ko'nikmalarini rivojlantirishga bir qancha omillar ta'sir etadi. Ta'sir etuvchi omillardan biri axborot ta'minotiga va uni maqsadli ravishda pedagogik jihatdan boshqarishga bog'liq. Har qanday tadqiqotchilik jarayoni bir necha bosqichlardan iborat: masala yechimiga erishishning umumiy yo'nalishini belgilovchi konsepsiyani aniqlash; masala sharti va yechimini aniqlashga oid axborotlar yig'ish; masalani yechish uslubini tanlash va uni tekshirib ko'rish [5].

Tadqiqotchilik ko'nikmalarini rivojlantirishda talabalarning individual-shaxsiy sifatatlari.

Tadqiqotning maqsadlaridan biri oliy o'quv yurtlarida olib borilayotgan ilmiy tadqiqot ishlarining holatini, talabalarning bu faoliyatga munosabatini, unda qatnashish choralari, uning shakllari va texnologiyalari bilan tanishligini aniqlash edi. Bunda birinchi navbatda, vaziyatni talabalarning o'zlari subyektiv baholashiga ahamiyat qaratildi.

Birinchi blokda savollar (o'qish kursi, kelib chiqishi, maktab ko'rsatkichlari va boshqalar) bilan tuzilgan. Ular o'quvchilarni boshqa savollarga javoblarining o'ziga xos xususiyatlarini aniqlash maqsadida ba'zi obyektiv parametrlar bo'yicha guruhlashda ishlatilgan.

Ikkinchi blok o'quvchilarning ta'lim faoliyati doirasidagi o'z holati haqidagi tasavvurini aniqlashga yordam beradigan savollardan iborat edi (kasb va universitet tanlash sabablari, ta'limga bo'lgan munosabat, ko'nikmalari, ilmiy bilishi, o'rganishdagi obyektiv va subyektiv qiyinchiliklar va boshqalar).

Uchinchi blok tadqiqot ishlari bilan bevosita bog'liq bo'lgan savollardan iborat edi (ularga talabalarning javoblari keyingi tahlil qilinadi).

To'rtinchi blokda talabalarning qarashlari, ularning kasbiy va hayotiy kelajagi haqidagi tasavvurlari, ularning istiqbollarini idrok etish va hayotdan qoniqish bilan bog'liq umumiy savollar o'rin olgan. Anketaning bunday tuzilishi nafaqat talabalarning tadqiqot ishlarida ishtirok etishi haqida ma'lumot olish, balki unda ishtirok etish (yoki qatnashmaslik) ta'limga va umuman hayot haqidagi tasavvurga qanday ta'sir qilishini aniqlash imkonini berishi nazarda tutilgan.

Tadqiqot bo'yicha tahlilga ko'ra, katta qiziqish uyg'otadigan kasb tanlash sabablari haqidagi ma'lumotlar bilan boshlash maqsadga muvofiqdir: kasb tanlash sabablari, kasbning obro'si, ish haqi, mehnat tarkibi, ishga qabul qilish imkoniyatlari, ishga joylashish imkoniyatlari, tanlov yetishmasligi, boshqalar.

Olingan ma'lumotlar shuni ko'rsatadiki, ko'p talabalarda kasb tanlashning uchta sababi bor: bu kasbning ijtimoiy obro'si, bu kasbning jozibadorligi va oliy ma'lumotli diplom.

Bunda yerda ikkita holatni hisobga olish kerak. Birinchidan, hozirgi vaqtda mamlakatdagi ta'lim xizmatlari bozori hali boshlanmagan. Shu sababli, talabalar har doim ham ta'limni daromad bilan bog'lashmaydi. Hozirgi kunda odamning daromad darajasi uning kasbi va malakasiga emas, balki iqtisodiyotning qaysi sohasida: davlat yoki xususiy sektorda ishlashiga bog'liq.

Birinchidan, bunday bozor asta-sekin paydo bo'ladi. Xususan, kuzatishlar shuni ko'rsatdiki, kasb tanlash motivlari bo'yicha turli kurslarda o'qiyotgan talabalar o'rtasida farqlar mavjud. Bundan tashkari, ma'lum bo'lishicha, talabalarning tadqiqot ishlariga qiziqishi yoki ishtiroki ta'limning asosiy motivlarining nisbiy kuchi bilan bog'liq emas.

Ikkinchidan, talabalarga motivlar darajasining pasayishi ta'lim sifatining pasayishiga olib keladi.

Uchinchidan, olingan ma'lumotlar shuni ko'rsatadiki, o'quvchilarni yaxshiroq ishlash uchun yetarlicha rag'bat yo'q. Xususan, o'qitishdagi muvaffaqiyat va bitiruvchining keyingi ishga joylashuvi o'rtasidagi bog'liqlik deyarli butunlay yo'qoldi.

Bularning barchasi bizni oliy ta'limning kelajagi haqida jiddiy o'ylashga majbur qiladi. Biz talabalarning ilmiy-tadqiqot ishlarini ularning ta'lim faolligini oshirishga yordam beradigan muhim omillardan biri deb hisoblaymiz. Shubhasiz, unda ishtirok etayotganlarning hammasi ham olim bo'lolmaydi, lekin ilmiy muammolarni o'rganish talabaning bilimini kengaytiradi va chuqurlashtiradi, olingan bilimlarni amalda qo'llashning turli sohalari bilan tanishtiradi, qo'shimcha ta'lim motivatsiyasini va boshqalarni yaratadi.

Muhokamalar va natijalar. Talabalarning ta'lim faoliyati va ularga bo'lgan munosabat ham turli xil. Universitetga kirishdan oldin talabalarning asosiy qismi bo'lajak kasblari haqida tasavvurga ega bo'lmagan. Tadqiqot ishiga qiziquvchilar va ular bilan shug'ullanadiganlar soni nisbatan yuqori. Kasb -hunar ta'limiga ko'proq e'tibor qaratganlar, unga kamroq qiziqish bildirishadi.

Mutaxassisligingiz bilan bog'liq qo'shimcha adabiyotlarni talabalarning qiziqishi ijobiy.

Qo'shimcha adabiyotlarga kamdan-kam murojaat qilish sabablari quyidagicha:

o'rganilayotgan fanlarga qiziqishning yo'qligi;

imkoniyatlarning yetishmasligi (shu jumladan, tijorat o'quv yurtlari uchun kutubxonalarning yetarli darajada ta'minlanmaganligi);

vaqtning yetishmasligi (asosan, o'qishni ish bilan birlashtirish natijasida);

o'z tartibsizligi.

Yuqorida tahlil qilingan turli xil salbiy holatlar tufayli talabalarning kam foydali yaxshi mutaxassis bo'lishlariga ishonishadi.

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining, ta'lim jarayonida sodir bo'layotgan ijobiy o'zgarishlarni aks ettiradi va sezadi. Ushbu o'zgarishlarning progressiv tabiatini tushunish unga ijobiy his-tuyg'ularni keltirib chiqaradi.

Ammo shuni ta'kidlaymizki, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining paydo bo'ladigan o'zini

o‘zi rivojlantirish hissi ham uning, ham o‘qituvchilarning, ta‘lim muassasasi rahbarlarining sa‘y-harakatlari natijasidir. Shunga qaramay, bo‘lajak o‘qituvchilarning noroziligiga sabab bo‘ladigan o‘quv materialini tushunishga qiziqishning yo‘qligi va qiyinchilik bilan solishtirdik.

O‘qishdan mamnun bo‘lishning navbatdagi eng muhim sababi - muloqot. Odamlar muloqot qilish, ma‘naviy va hissiy aloqalarga bo‘lgan ehtiyojlarini iloji boricha qondirishadi va bunday imkoniyatlarga ega bo‘lishlari juda muhimdir.

Uchinchi sabab - yaxshi ta‘lim sharoitlarining mavjudligi. E‘tibor beraylik, so‘rovda qatnashgan talabalarining deyarli yarmi uchun o‘qish shartlari qoniqarli bo‘lgan. Umuman olganda, o‘qish sharoitlari ko‘proq odamlarning noroziligiga sabab bo‘ladi. Eng asosiysi, bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining ta‘lim va amaliyot o‘rtasidagi bog‘liqlik zaifligidan xavotirda. Bu muammo, ta‘lim shakli va shaklidan qat‘iy nazar, barcha oliy o‘quv yurtlari talabalarini tashvishga solmoqda va ayniqsa, uchinchi kursdan boshlab dolzarbdir. Qoniqarsizlikni keltirib chiqaradigan ikkinchi shart - bu o‘quv jarayonini tashkil etishdagi kamchiliklar, uchinchi o‘rinda - o‘quv jarayonining moddiy -texnik ta‘minlanishining zaifligi. Bu kamchiliklarning barchasi, qoida tariqasida, hammaga ma‘lum, lekin bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining ham ular haqida yaxshi bilishlariga e‘tiborni qaratish ortiqcha bo‘lmaydi.

Ta‘lim sifati qoniqishdan ko‘ra ko‘proq norozilikni keltirib chiqaradi. Yana bir omil - o‘zingizni va qobiliyatingizni isbotlash qobiliyati - ko‘proq qoniqish bilan bog‘liq. Ya‘ni, o‘z imkoniyatlarini inkor qilgan talabalarga qaraganda, bunday imkoniyatlarga ega ekanligiga ishongan talabalar ko‘p.

Bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining ta‘lim faoliyati bilan bog‘liq savollarga javoblarini tahlil qilishni yakunlab, “Sizningcha, yaxshiroq o‘qish mumkinmi?” degan savolga javoblarga to‘xtalib o‘tamiz. Bu javoblarning bir qismini (“hech narsa”, “xohish yo‘q”, “sabr –toqat”, “dangasalik”, “bilim yetishmasligi va boshqalar”) kabi javoblarni olamiz. Bu barcha javoblarning yarmidan ko‘pi. Ular to‘g‘ridan -to‘g‘ri shaxsiy, subyektiv xarakterdagi aralashuvni ko‘rsatadi. Ko‘rib turganingizdek, talabalar o‘zlarini tanqid qilishadi, ular o‘qituvchilar va ta‘lim muassasalariga o‘z qiyinchiliklari uchun to‘liq javobgarlikni yuklamaydilar. Shunga qaramay, quyidagilarga e‘tibor bering: ko‘pchilik odamlar o‘z faoliyatini yaxshi tashkil etilgan, obyektiv va qat‘iy nazorat yaxshiroq o‘rganadi va yaxshiroq ishlaydi.

Shuningdek, talabalarining hayoti va kasbiy kelajagi haqidagi g‘oyalarini tahlil qilindi. Ya‘ni, hayotning turli sohalarining subyektiv ahamiyati o‘rganildi. Bunda muhim xulosa shuki, tadqiqot ishlari talabalar uchun subyektiv ahamiyatiga ko‘ra juda past o‘rinni egallaydi.

Tadqiqotlar asosida ma‘lum bo‘ldiki, bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining ilmiy-tadqiqot ishlarini tashkil etishda quyidagi tamoyillarga amal qilinadi:

ta‘lim jarayonini demokratlashtirish va insonparvarlashtirish;

talabalarining ilmiy-tadqiqot faoliyatining zarurligini (qiymatini) ularning malakasini oshirish omili sifatida anglashi;

bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining uslubiy tayyorgarligi;

individuallik va farqlash;

uzluksizlik;

samarali o‘rganish;

tadqiqot jarayonida ishtirok etish;

kasbiy yo‘nalish;

tadqiqot o‘zaro ta‘siri subyektlarining psixologik muvofiqligi.

Albatta, tadqiqot faoliyatining talabalar hayotidagi rolini aniqlash qiyin. Biz bu yerda oliy ta‘lim muassasalarida shakllantirish va rivojlantirish mumkin bo‘lgan tadqiqot ko‘nikmalarini ko‘ramiz.

Xulosa. Talabalarining hayoti va kelgusi kasbiy faoliyatidagi umumiy fikrlari bilan birga ularning muvaffaqiyatga erishish qanday omillar muhim ro‘l o‘ynashi o‘rganildi. Ular, hayotda muvaffaqiyat qozonishning ikkita muhim omilini ko‘rsatishadi, ular buni yaxshi ta‘lim, iste‘dod va qobiliyatlarning mavjudligi deb bilishadi. Darhaqiqat, muvaffaqiyatga erishish usullari haqida turlicha qarashlarga ega. Masalan, faqat omad va omadga, yoki nufuzli yaqinlarning qo‘llab-quvvatlashiga ishonadiganlar ko‘p. Ta‘lim faolligini oshirish va o‘quvchilarning o‘qishdan qoniqishining muhim vositalaridan biri bu ularning tadqiqot faoliyatida ishtirok etishidir. Bu talabalar uchun eng ustuvor mashg‘ulotlardan biri emasligiga qaramay, ko‘pchilik uchun bu nafaqat qo‘llab-quvvatlanishi, balki ishlab chiqilishi va ishlatilishi mumkin bo‘lgan qiziqish uyg‘otadi.

Adabiyotlar

1. “O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta‘lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish Konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi 2019 yil 8 oktyabrda PF-5847-son Qarori. - <https://lex.uz/docs/4545884>

2. Mirzaeva N, Bektayeva X. O‘quvchilarda biologiya fanidan tadqiqotchilik ko‘nikmalari orqali ilmiy ijodkorlikni rivojlantirish. Analytical Journal of Education and Development. ISSN: 2181-2624.
3. Pedagogik atamalar lug‘ati. – T.: “Qori Niyoziy” nomi-dagi O‘zPFITI, 2017. –B.26
4. Педагогическое исследование: содержание и представление результатов / Е.В. Яковлев, Н.О. Яковлева. – Челябинск.: Изд-во РБИУ, 2010. – С.5.
5. Turmatov J.R. O‘quvchilar tadqiqotchilik faoliyatini tashkil etishga bo‘lajak kasb ta’limi o‘qituvchisi tayyorgarligini shakllantirish jarayonini modellashtirish. // “Pedagogik mahorat” nazariy va ilmiy-metodik jurnali. -Buxoro: BuxDU, 2012, 2-son. -19-23-b.
6. Rajabova N., Fayziyeva D. FOLKLORISM IN THE WORKS OF DILSHOD RAJAB //АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СОВРЕМЕННОЙ НАУКИ И ОБРАЗОВАНИЯ. – 2021. – С. 212-214.
7. Komilovna R. N. METHODS AND TOOLS OF EDUCATIONAL TECHNOLOGIES IN THE FORMATION OF THE CONCEPT OF FIGURE FACE IN STUDENTS. – 2021.
8. Kamilovna R. N. Coaching approach at a mathematics lesson in grade 3 in the educational structure “equal partner” //Asian Journal of Multidimensional Research (AJMR). – 2021. – T. 10. – №. 1. – С. 228-234.
9. Komilovna R. N. METHODS AND TOOLS OF EDUCATIONAL TECHNOLOGIES IN THE FORMATION OF THE CONCEPT OF FIGURE FACE IN STUDENTS. – 2021.